

איראן מגלה את המציאות: אין דרך צבאית לעצור את ישראל

written by תא"ל במיל" יוסי קופרווסר | 30.10.2024

התקיפה הישראלית הנרחבת, אך הממוקדת, באיראן היא אבן דרך חשובה נוספת במערכה הארוכה להסרת האיום של איראן וגרורותיה על ישראל. היא מצטרפת לפגיעה הקשה בבעלי בריתה של איראן במערכת הפלסטינית, ובראשם חמאס, ובלבנון. זו הפעם הראשונה שישראל מבצעת תקיפה נרחבת כזו באיראן ומכריזה על כך בגלוי. אין ספק שאלמלא תקפו האיראנים פעמיים את ישראל משטחם, לא הייתה ישראל פועלת בדרך זו. מדובר, אם כן, בניצול הזדמנות והתחושה היא שזו לא נוצלה במלואה, נוכח הצורך להתחשב ברגישויות האמריקניות, במיוחד ערב הבחירות בארצות הברית, וטוב שכך. במערכה הארוכה הזו יהיה צורך בהמשך הגיבוי האמריקני, במיוחד לצורך הסרת האיום הגרעיני האיראני.

גם כך, התקיפה פגעה קשות ביכולות האיראניות בתחום ההגנה האווירית ובמערך ייצור הטילים המבוססים על דלק מוצק, והמחישה לכול הגורמים עד כמה איראן פגיעה לתקיפה ישראלית ואמריקנית. התקיפה הזו הפכה את איראן לפגיעה עוד יותר. המסר המרתיע הוא ברור, הן באשר להשלכות האפשריות של תגובה איראנית והן לגבי הסכנה לאיראן, אם תנסה לפרוץ לעבר נשק גרעיני. התקיפה מחלישה גם את בני חסותה של איראן ועשויה לשפר את הסיכויים לקדם מציאות ביטחונית מקובלת על ישראל בעזה, כולל בהקשר לחטופים, ובלבנון. המשך המערכה תלוי בהחלטה איראנית ובתוצאות הבחירות בארצות הברית.

מכיוון שהצמרת האיראנית מתלבטת עדיין באשר לתגובה הנדרשת, על ישראל להיות ערוכה לכל האפשרויות. איראן עדיין יכולה לשגר לעבר ישראל מטחים גדולים של טילים וכטב"מים מסוגים שונים, להמשיך בניסיונותיה להתנקש באישים ישראלים, לפגוע במטרות ישראליות בחו"ל או להמריץ את שלוחיה, בדגש על חיזבאללה, להגביר את עוצמת הירי על ישראל. הרי, בין השאר, לשם כך בנו האיראנים מערך רקטי עם יתירות רבה בידי חיזבאללה. אומנם יש לאיראנים סיבות טובות מאוד להימנע בשלב זה מתגובה שעשויה לתת לישראל הזדמנות לסבב תקיפות נוסף, שיכול להיות ממושך ומשמעותי יותר ומוכוון למערכות רגישות יותר, בדגש על הגרעין, אך הכישלון בביצוע פעולות כאלה עד כה והרצון שלא להיתפס מבית ומחוץ כחלשים, כמו גם המחויבות לממש את האיומים שקדמו לתקיפה הישראלית, עלולים לגבור על החשש מהשלכות התגובה.

בכל מקרה, הצלחת האסטרטגיה הישראלית של ניצול הנסיבות שכפו עלינו חמאס, חיזבאללה, החות'ים ואיראן עצמה, כדי להסיר את האיום האיראני וליצור מציאות ביטחונית אחרת לזמן ארוך, מדאיגה מאוד את המשטר בטהראן, החושש אפילו מההשלכות על יציבותו. הוא מבין שישראל מתקדמת בהתמדה בדרך להשגת מטרתה, וכי ייתכן שהכלים העומדים לרשותו לבלימת

התקדמות זו אינם מספיקים. לא רק שממד ההרתעה שלו מול ישראל נחלש מאוד והומחשה היטב האמינות של האיום הצבאי הישראלי ² וכנגזר מכך, האמריקני ³ על איראן, כולל על תוכנית הגרעין, אלא ששבה ונחשפה החדירות המודיעינית של כל מערכיו. בנתונים אלה ניסיון לפרוץ לעבר נשק גרעיני עלול להיות מסוכן עבורו.

עם זאת, מעבר לארסנל הנשק שברשותו, יש למשטר האיראני כמה נכסים נוספים. ראשית, חמאס ממשיכה להחזיק 101 חטופים שניתן לקדם באמצעותם את סיום הלחימה לפני שישראל תשיג את מטרותיה. שנית, ארצות הברית תמכה אומנם בתקיפה הישראלית המדודה ומחויבת להגן עליה מול תגובה איראנית, אך היא מעוניינת להביא להפסקת הלחימה בכל הגזרות לפני שישראל תשיג את יעדיה ומוכנה ללחוץ על ישראל להימנע מתקיפה משמעותית יותר נגד איראן. בעוד ישראל חותרת להשלים את המלאכה באמצעים צבאיים ולהבטיח את סיכול תוכנית הגרעין, מיטוט חמאס ויצירת מציאות חדשה בלבנון, שתאפשר את שיבת העקורים לבתיהם בביטחה, הממשל האמריקני (כמו גם גורמים בציבוריות הישראלית) איננו שותף לא ליעד הישראלי ולא לדרך הפעולה של ישראל. הוא מעדיף פתרון דיפלומטי שיתיר את האיום האיראני על כנו ולא יביא בהכרח לסילוק חמאס וליצירת מציאות חדשה בלבנון. יתר על כן, אם קמלה האריס תיבחר, ייתכן שארצות הברית תפעיל על ישראל לחצים של ממש כדי לכפות עליה את היעדים האמריקניים. שלישית, ארגוני החסות של איראן ממשיכים להילחם ולהקיז את דמה של ישראל, למרות המחיר הכבד ששילמו. רביעית, רוסיה וסין ינסו לסייע לאיראן לעמוד איתן מול הסיכונים בפניהם היא ניצבת וחמישית, שום גורם איננו מנסה באמת להביא לשינוי המשטר באיראן והציבור האיראני איננו מנסה למנף את המצוקה בה נתון המשטר כדי לאתגר את יציבותו.

האופן בו יתפתחו הדברים תלוי בהחלטה האיראנית, ובתוצאות הבחירות בארצות הברית. ניצחון של טראמפ יכול לטרוף את הקלפים, אם כי גם הוא מעוניין בהפסקת הלחימה מול איראן. בכל מקרה, כל עוד הדבר אפשרי, לא נכון מבחינת ישראל להסתפק בהישגים עד כה ועליה לנצל את ההצלחה ולחתור למינופה להשגת יעדיה ² החזרת החטופים תוך כדי הסרת האיום האיראני על כל מרכיביו ³ טבעת האש של ארגוני החסות, איום הטיילים והאיום הגרעיני המתפתח. בדיאלוג עם האמריקנים בנושא, חשוב להדגיש את ההזדמנויות החדשות שיצרו ההישגים האחרונים ואת הפוטנציאל שהם יוצרים לקידום הקשרים בין ישראל למדינות המתונות, למרות הביקורת שמתחו על התקיפה.

המאמר התפרסם ב-N12, בתאריך 30.10.2024.

הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.